# T002 A HÀM II 42-Đại Lâu Thán-Cao Thiện Sĩ

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

Phaåm 7: CAO THIEÄN SÓ 1

Phaät daïy: –Phaøm phu coù ba vieäc ñeå bieát veà baäc cao só, bieát taâm nieäm cuûa vò aáy. Ba vieäc aáy laø gì? Moät laø ngöôøi taâm nghó vieäc thieän, mieäng chí thaønh noùi vieäc thieän, thaân laøm vieäc thieän. Giaû nhö ngöôøi aùc taâm nghó vieäc baát thieän, mieäng noùi lôøi baát thieän, thaân laøm vieäc baát thieän; baäc cao nhaân bieát ñoù laø baát thieän. Cho neân noùi baäc cao só laø ngöôøi nhö theá naøo? Laø ngöôøi thaân nghó vieäc thieän, mieäng chí thaønh noùi vieäc thieän, thaân laøm vieäc thieän. Baäc cao nhaân ôû trong theá gian coù ba vieäc laøm ñöôïc phöôùc. Ba vieäc aáy laø gì? Moät laø cuøng baäc kyø laõo ngoài ñaøm ñaïo, hoaëc ôû trong nhaø, ñi trong laøng, ñi giöõa ñöôøng vaø cuøng ngoài vôùi baäc kyø laõo, cuøng khen ngôïi baäc cao só haønh thieän. Baäc cao só nghó raèng: “Haõy laøm cho moïi ngöôøi cuøng khen ngôïi ngöôøi aáy raèng: ‘Laønh thay! Ñuùng laø coù baäc cao nhaân aáy’”, taâm lieàn an ñònh, laïi nghe lôøi naøy, taâm cuõng hoan hyû, thaân cuõng an oån. Coù laàn baäc cao nhaân chöùng kieán xöû keû troäm caép bò quan huyeän baét, tra khaûo, tröøng trò taøn khoác, laïi duøng xích saét xích laïi, chaët ñöùt chaân tay lìa ra töøng khuùc, xeûo tai, xeûo muõi, duøng löôïc tre caøo da, roài chaët ra töøng taác, töøng taác, ñem neùm cho coïp soùi aên; coù keû bò ñeå cho voi ñaïp cheát; coù keû bò boû vaøo trong gioû ñoát chaùy; coù keû bò naáu cheát; coù keû bò laøm cho sinh löïc hao moøn maø cheát; coù keû bò ñem ra ngoaøi thaønh haønh hình. Baäc cao só chöùng kieán nhöõng caûnh aáy nghó: “Ta khoâng laøm aùc, nhaø vua chæ baét ngöôøi laøm aùc, ta ñaây coù gì phaûi lo. Cho ñeán giaø, ta chaúng sôï gì quan huyeän”. Baäc cao só aáy vì nghó nhö vaäy, neân taâm hoan hyû. Baäc cao nhaân taâm nghó vieäc thieän, mieäng noùi vieäc thieän, thaân laøm vieäc thieän, neân duø khi coù beänh, naèm lieät giöôøng thì caùc vieäc thieän luùc maïnh khoûe ñaõ laøm ñeàu hieän ra tröôùc maét. Ngöôøi aáy chaúng saùt sanh, chaúng laáy cuûa caûi ngöôøi khaùc, chaúng xuùc phaïm ñeán phuï nöõ cuûa ngöôøi, chaúng gaït ngöôøi, chaúng noùi hai löôõi, chaúng noùi lôøi thoâ aùc, chaúng noùi doái, chaúng ganh gheùt, chaúng tham cuûa ngöôøi khaùc; tin raèng laøm thieän thì ñöôïc thieän, laøm aùc thì bò aùc, lieàn töï thaáy ngöôøi treân coõi trôøi Ñao-lôïi thöù hai; qua laïi thaáy Phaät, thaáy A-la- haùn. Caùc vieäc thieän ñaõ laøm trong luùc khoûe maïnh, ñeàu thaáy tröôùc maét. Ngöôøi aáy luùc beänh töï nghó: “Khi khoûe maïnh, ta ñaõ töøng laøm vieäc thieän, neân ñeán baây giôø khieán caùc vieäc thieän ñeàu hieän ra tröôùc ta; keát quaû laø khi cheát ta seõ töï sanh leân trôøi, ôû vôùi nhöõng ngöôøi thieän”. Do

407 KINH ĐẠI LÂU THÁN-CAO THIỆN SĨ - TRƯỜNG A HÀM II laøm ba vieäc ñoù, baäc cao só taâm ñöôïc vui veû, thaân ñöôïc an oån. Phaät daïy: –Giaû söû baäc cao thieän só töï bieát laøm vieäc thieän seõ ñöôïc thieän, laïi chaúng sôï sanh töû, vì cho laø qua nhanh, khoâng toàn taïi, cho neân baäc cao thieän só thöôøng töï nghó, muoán boû thaân aùc, vì trong thaân aùc thöôøng coù xöông maùu chaúng saïch, laø nôi hoâi thoái; yù muoán sôùm cheát ñi ñeå hoaøn thaønh thaân thieän. Vì sao vaäy? Vì

thöôøng nghó ñeán choán vui veû, khaû aùi, neân moät mình vui veû leân trôøi ñeå höôûng söï vui veû raát ñaùng öa thích. Caùc Sa-moân hoûi Phaät: –Xin Theá Toân vì chuùng con maø noùi söï vui leân trôøi laø theá naøo? Phaät baûo: –Haõy laéng nghe! Ta seõ noùi. Caùc Sa-moân thöa: –Chuùng con xin laéng nghe. Phaät daïy: –Thí nhö vua Giaù-ca-vieät-la coù baûy baùu, coù saün boán vieäc maø ngöôøi khaùc khoâng coù, laïi coù naêm loaïi maø nghó tôùi, hoaëc muoán ñöôïc thì coù tröôùc maét. Vua coù baûy baùu. Baûy baùu ñoù laø gì? Moät laø moät baùnh xe vaøng töï nhieân sanh, hai laø voi traéng, ba laø ngöïa maøu xanh bieác, boán laø ngoïc Ma-ni, naêm laø ngoïc nöõ quyù, saùu laø vò quan phuï taù gioûi, baûy laø vò töôùng quaân chuû binh gioûi. Phaät daïy: –Caùc vò muoán bieát chuû cuûa baùnh xe vaøng aáy chaêng? Nhaø vua, vaøo ngaøy raèm vaø ngaøy ba möôi, taém röûa; taém röûa xong, cuøng ngoài vôùi caùc phuï nöõ ôû chaùnh ñieän, thaáy baùnh xe vaøng töø xa bay ñeán; baùnh xe coù ngaøn taêm, truïc taêm ñeàu toát, khoâng gì saùnh baèng, caùch ñaát ba, boán tröôïng. Vua thaáy baùnh xe vaøng, lieàn khôûi yù vaø noùi: “Caùc baäc cao só ñaõ noùi raèng vì phuïng söï cho vua Giaù-ca-vieät-la, neân coù baùnh xe vaøng bay ñeán; baùnh xe bay aáy thöôøng töø phöông Ñoâng tôùi, coù ngaøn taêm, truïc taêm ñeàu toát. Coù ñöôïc baùnh xe vaøng ñoù seõ thaønh vua Giaù-ca-vieät-la. Nay ta ñöôïc hay khoâng ñöôïc laøm vua Giaù-ca-vieät-la? Vua töï nghó muoán thöû baùnh xe vaøng aáy. Vua ñöùng daäy, söûa laïi y phuïc, quyø thaúng, höôùng veà baùnh xe vaøng noùi: “Nhö nay vì ta maø ñeán, thì neân ñöa ta ñi xem pheùp trò nöôùc thôøi xöa cuûa caùc nöôùc”. Vua vöøa noùi xong, baùnh xe vaøng lieàn bay veà phöông Ñoâng. Vua cuøng caùc vò ñaïi thaàn thaân caän vaø caùc quan ñeàu bay theo. Baùnh xe vaøng ñeán choã, döøng laïi, vua cuøng caùc quan cuõng

döøng theo. Baùnh xe vaøng bay tôùi caùc tieåu quoác, vua cuûa caùc tieåu quoác ñeàu ñeán, quyø thaúng, cuùi ñaàu, thöa: “Nhöõng coõi nöôùc naøy ñeàu laø cuûa ñaïi vöông”. Laïi böng baùt baïc ñöïng ñaày côm vaøng, laïi duøng baùt vaøng chöùa ñaày côm baïc daâng leân. Vua caùc tieåu quoác ñeàu taâu: “ÔÛ trong caùc nöôùc naøy, taøi nguyeân phong phuù, luùa gaïo vöøa ñuû, möa gioù thuaän hoøa, nhaân daân vui veû. Xin ñaïi vöông tieáp nhaän ñaát nöôùc vaø löu laïi ôû ñaây”. Vua nhaân ñoù traû lôøi caùc vò tieåu vöông: “Caùc oâng haõy töï trò quoác, chæ duøng chaùnh phaùp, chôù laøm maát pheùp xöa, caån thaän ñöøng saùt sanh, ñöøng doái laáy cuûa caûi ngöôøi khaùc, ñöøng löøa gaït xuùc phaïm phuï nöõ cuûa ngöôøi khaùc, khoâng ñöôïc löøa doái ngöôøi, khoâng ñöôïc noùi hai löôõi, khoâng ñöôïc noùi aùc, khoâng ñöôïc noùi doái, khoâng ñöôïc ganh gheùt, khoâng ñöôïc tham cuûa ngöôøi khaùc, khoâng ñöôïc giaän döõ, daáy taâm aùc. Taát caû ñeàu neân phuïng haønh möôøi ñieàu naøy. Baát cöù ai phaïm moät ñieàu trong möôøi ñieàu, chôù ñeå hoï ôû trong nöôùc”. Vua theo baùnh xe vaøng ñeán phöông Ñoâng daïy baûo caùc vò tieåu vöông cuûa caùc nöôùc nhoû xong, laïi theo baùnh xe vaøng bay ñeán phöông Nam, baùnh xe vaøng ñeán choã, döøng laïi. Vua cuøng ngaøn xe, vaïn ngöïa cuõng döøng laïi. Caùc vò tieåu vöông cuûa caùc nöôùc nhoû ôû phöông Nam ñeàu ñeán cuùi ñaàu, quyø thaúng taâu xin daâng coõi nöôùc, vaø duøng baùt vaøng baïc ñöïng ñaày côm vaøng baïc, cuøng daâng leân caùc leã vaät nhö caùc vua ôû caùc nöôùc phöông Ñoâng. Baùnh xe vaøng laïi bay

ñeán phöông Taây. Caùc vò ñaïi thaàn thaân caän vaø caùc quan ñeàu cuøng döøng laïi theo baùnh xe vaøng. Vua cuûa caùc tieåu quoác ôû phöông Taây ñeàu ñeán cuùi ñaàu, quyø thaúng, taâu xin daâng coõi nöôùc vaø duøng baùt vaøng baïc ñöïng ñaày côm vaøng baïc, nhö nghi leã cuûa caùc vua ôû coõi nöôùc phöông Nam ñaõ laøm. Baùnh xe vaøng laïi bay ñeán phöông Baéc, baùnh xe vaøng döøng laïi, vua vaø caùc quan cuõng döøng laïi nôi ñoù. Caùc vò tieåu vöông cuûa caùc nöôùc nhoû ñeàu ñeán cuùi ñaàu, quyø thaúng taâu xin daâng coõi nöôùc vaø thöa: “ÔÛ ñaây nhaân daân vui veû, luùa gaïo vöøa ñuû, möa gioù thuaän hoøa. Xin ñaïi vöông neân ôû laïi ñaây cai trò”. Ngay khi ñoù, caùc vò aáy laïi duøng baùt vaøng baïc ñöïng ñaày côm vaøng baïc daâng leân vua. Vua khoâng nhaän, nhaân ñoù ñaùp laïi lôøi caùc vò tieåu vöông: “Caùc oâng haõy töï duøng chaùnh taâm maø trò nöôùc, chôù laøm maát pheùp xöa, khoâng ñöôïc saùt sanh, khoâng ñöôïc laáy cuûa caûi keû khaùc, khoâng ñöôïc xaâm phaïm phuï nöõ cuûa keû khaùc, khoâng ñöôïc gaït ngöôøi, khoâng ñöôïc noùi hai löôõi, khoâng ñöôïc noùi aùc, khoâng ñöôïc noùi doái, khoâng ñöôïc ganh gheùt, khoâng ñöôïc tham lam cuûa keû khaùc, khoâng ñöôïc giaän

409 KINH ĐẠI LÂU THÁN-CAO THIỆN SĨ - TRƯỜNG A HÀM II döõ, khoâng ñöôïc coù taâm aùc. Taát caû ñeàu phaûi phuïng haønh möôøi ñieàu naøy. Baát kyø ai phaïm moät trong möôøi ñieàu aáy, khoâng neân ñeå hoï ôû trong nöôùc”. Vua ñaõ ñi khaép boán bieån, boán phöông xong, theo baùnh xe vaøng trôû veà nöôùc mình, leân ñieän. Baùnh xe vaøng thöôøng hieän ra tröôùc nhaø vua. Nhaø vua ñaõ coù baùnh xe baùu nhö theá. Nhaø vua laïi coù voi baùu. Voi baùu laø loaïi theá naøo? Voi aáy raát traéng, khoâng gì baèng. Thaân, voøi, ngaø, raêng, moùng, chaân ñeàu traéng, boùng ñeïp; daây cöông ñeàu laøm baèng vaøng, caùi chuoâng ñeo ôû ngöïc laøm baèng vaøng roøng, taám ñai choaøng ôû buïng laøm baèng ngoïc traéng; ñi thì bay ñi, muoán ñeán ñaâu tuøy yù. Caùc vò quan thaân caän taâu vôùi vua: “Chuùc möøng ñaïi vöông, trong nöôùc coù voi traéng baùu. Voi aáy traéng, tuyeät ñeïp, khoâng gì saùnh baèng. Thaân, voøi, ngaø, raêng, moùng chaân ñeàu traéng, boùng ñeïp; daøm, daây cöông, chuoâng ñeo ôû ngöïc ñeàu laøm baèng vaøng roøng, taám ñai choaøng ôû ngöïc laøm baèng ngoïc traéng, ñi thì bay ñi, ñeán ñaâu cuõng töï taïi”. Vua thaáy voi, raát vui veû noùi: “Con voi coù töôùng khaùc thöôøng, ñeïp ñeõ, neân taäp luyeän cho noù caùch ñi ñöùng, tôùi lui”. Vua beøn giao cho vò thaân caän chuyeân moân ñeå taäp luyeän, chæ taäp luyeän trong thôøi gian vaøi ngaøy thì ñaõ bieát caùch ñi ñöùng. Vua khôûi yù muoán cöôõi thöû voi. Luùc maët trôøi leân moät saøo, vua cöôõi thöû voi. Khi aáy voi bay khaép boán phöông, boán bieån, roài trôû veà cung aên uoáng. Vua Giaù-ca-vieät-la coù ngöïa baùu. Ngöïa baùu aáy laø loaïi theá naøo? Ñoù laø ngöïa maøu xanh bieác, boä loâng laùng möôùt, ñeïp ñeõ; trang trí treân ñaàu goàm ñuû daøm vaø daây cöông baèng vaøng gioáng nhö ñaàu voi; caùi luïc laïc, ñai choaøng ôû ngöïc baèng ngoïc traéng. Ñi thì baèng nöôùc phi, tuøy theo yù muoán, ñeán ñaâu cuõng ñöôïc. Beà toâi chung quanh taâu vua: “Chuùc möøng ñaïi vöông, trong nöôùc coù ngöïa baùu aáy. Ñoù laø ngöïa maøu xanh bieác, boä loâng laùng möôùt ñeïp ñeõ, trang trí treân ñaàu nhö voi, daøm vaø daây cöông, luïc laïc ñeo vaø ñai choaøng ñeàu baèng vaøng roøng, taám choaøng ôû buïng baèng ngoïc traéng”. Vua thaáy raát vui

veû, lieàn baûo quaàn thaàn huaán luyeän noù vaøi ngaøy, ngöïa ñaõ bieát caùch ñi laïi. Vua coù yù muoán thöû ngöïa. Khi maët trôøi leân moät saøo, vua lieàn cöûi ngöïa, ngöïa lieàn bay ñi voøng khaép boán phöông, boán bieån, roài trôû veà cung ñieän cuûa mình ñeå aên uoáng. Vua Giaù-ca-vieät-la coù ngöïa baùu nhö theá. Vua coù ngoïc minh nguyeät baùu. Ngoïc minh nguyeät baùu laø loaïi gì? Ngoïc maøu raát xanh, coù taùm goùc nhoïn, chieáu saùng khaép cung. AÙnh saùng cuûa noù toûa ra chung quanh boán möôi daëm, nhö aùnh saùng maët trôøi.

Vua coù yù thöû ngoïc minh nguyeät. Sau khi moïi ngöôøi yeân nghæ, trôøi toái ñen nhö möïc, vua laáy ngoïc gaén leân ñaàu caây saøo vaøng, giöõa ñeâm ra khoûi thaønh, ñem theo vôï con, ngaøn xe, vaïn ngöïa, ñi caùch xa cung vaø caùc dinh thöï, ñeå chæ xem aùnh saùng cuûa ngoïc, gioáng nhö maët trôøi moïc chieáu saùng caû xe ngöïa. Laïi caùch xa hôn nôi ngaøn xe, vaïn ngöïa, aùnh saùng toûa chieáu chung quanh ñeán boán möôi daëm. Cö daân chung quanh thaønh, thaáy aùnh saùng ngoïc, ñeàu goïi nhau: “Daäy! Daäy! Maët trôøi leân cao ñeán nhö theá roài, taát caû haõy ñi chôï mua baùn, taïi sao laïi coøn naèm?” Vua Giaù-ca-vieät-la coù ngoïc baùu Ma-ni nhö theá. Vua coù ngoïc nöõ baùu. Ngoïc nöõ aáy laø loaïi nhö theá naøo? Ngoïc nöõ coù voùc ngöôøi khoâng cao, khoâng thaáp, khoâng lôùn, khoâng nhoû, khoâng maäp, khoâng oám, khoâng traéng, khoâng ñen, raát caân ñoái, raát ñoan chaùnh, khoâng ai saùnh baèng. Hôi töø mieäng bay ra nhö höông xoâng, loã chaân loâng treân toaøn thaân ñeàu toûa muøi thôm, nhö muøi thôm Uaát-kim, haàu haï nhaø vua sôùm hoâm, khi thöùc, luùc nguû, khoâng laøm vua phaät loøng; muøa ñoâng thì thaân aám, muøa haï thì thaân maùt, haàu vua chaúng keå ñeán thaân mình, khoâng ñeå vua giaän. Vua Giaù-ca-vieät-la coù ngoïc nöõ baùu nhö theá. Vua coù vò quan giuùp vieäc gioûi, töø raát cao, xa thaáy ngöôøi lieàn bieát taùnh tình; duøng maét nhìn thieân haï, bieát tröôùc thieân haï coù vaät quyù baùu caát giaáu, bieát caùi naøo laø coù chuû, caùi naøo laø voâ chuû. Caùi maø coù chuû thì giöõ gìn troâng coi cho hoï, caùi khoâng chuû thì laáy caáp phaùt cho quan duøng. Vò quan giuùp vieäc gioûi ñeán tröôùc taâu vua: “Xin ngaøi haõy yeân loøng chôù neân aâu lo, tieàn taøi, baûo vaät thaàn seõ töï cung caáp cho ngaøi”. Vua toû yù nghi ngôø veà lôøi noùi aáy, khoâng roõ coù theå thöïc hieän ñöôïc moïi yeâu caàu khoâng neân vua lieàn cuøng vôùi vò quan giuùp vieäc gioûi aáy leân moät chieác thuyeàn ra giöõa bieån. Vua baûo vò ñoù: “Ta muoán ñöôïc baûo vaät ngay baây giôø vaø ngay taïi ñaây, haõy trao cho ta”. Vò quan giuùp vieäc gioûi taâu: “Phaûi ñôïi thaàn ñeán ñaát lieàn môùi coù theå daâng cho ngaøi ñöôïc”. Vua baûo: “ÔÛ ñaát lieàn, ta chaúng caàn duøng, chæ muoán coù ngay ôû taïi ñaây”. Vò quan giuùp vieäc gioûi lieàn duøng tay khuaáy trong nöôùc laáy ñöôïc vaøng baùu, to nhö baùnh xe, ñem leân treân thuyeàn nhieàu khoâng keå xieát. Vua baûo: “Thoâi, thoâi, döøng laïi! Thuyeàn ñaày theâm naëng”. Vò quan giuùp vieäc gioûi cuûa vua Giaù-ca-vieät-la laø nhö vaäy. Vua coù vò töôùng caàm binh vaø huaán luyeän gioûi laø ngöôøi nhö theá naøo? Ñoù laø ngöôøi taøi cao, duõng löôïc, khoûe maïnh, khoâng coù gì laø khoâng

411 KINH ĐẠI LÂU THÁN-CAO THIỆN SĨ - TRƯỜNG A HÀM II bieát. Neáu muoán huy ñoäng thì quaân só nhieàu voâ soá, coøn khoâng muoán huy ñoäng thì quaân só

khoâng coù. Vò töôùng caàm binh vaø huaán luyeän gioûi taâu vôùi vua: “Nay vua cöù yeân taâm, chôù lo laéng veà vieäc nöôùc. Vua caàn ngöôøi duïng binh, thaàn töï chieán ñaáu”. YÙ vua muoán thöû vò töôùng quaân aáy, lieàn taäp trung ngöôøi, ngöïa, voi trong nöôùc vaø ñeàu cho mang aùo giaùp, ñeå xöùng ñaùng laø boä binh mang aùo giaùp, khi laâm traän, ñuû söùc töï veä. Vua thaàm nghó: “Muoán cho ñoaøn binh só naøy xuaát phaùt thöû, nhanh chaêng?” Vua vöøa nghó, thì binh só lieàn hieän ra tröôùc maët. Vua nghó, muoán cho binh só döøng laïi, binh só lieàn döøng. Vua nghó, muoán cho binh só giaûi taùn, binh só lieàn giaûi taùn. Vò töôùng chuû binh, huaán luyeän gioûi cuûa vua Giaù-ca-vieät-la laø nhö theá. Vua Giaù-ca-vieät-la coù baûy baùu nhö vaäy. Vua coù boán vieäc khaùc vôùi ngöôøi phaøm. Boán vieäc aáy laø gì? Moät laø tuoåi thoï voâ haïn löôïng, trong loaøi ngöôøi khoâng ai coù tuoåi thoï nhö vua Giaù-ca-vieät-la. Hai laø thöôøng an oån, chöa töøng coù beänh, aên uoáng ñeàu tieâu, thaân theå noùng laïnh thích hôïp vôùi thôøi tieát. Trong loaøi ngöôøi khoâng coù ai an oån hôn vua Giaù-ca-vieät-la. Ba laø ñeïp ñeõ khoâng ai baèng, hôn haún ngöôøi theá gian, nhöng chaúng baèng chö Thieân. Boán laø muoân hoï ñeàu thöông vua, ñeàu xem vua nhö cha meï; vua thöông muoân hoï nhö cha meï thöông con. Moãi khi vua xuaát cung ñi ñeán caùc dinh thöï, bieät quaùn, muoân hoï noùi vôùi ngöôøi ñaùnh xe cho vua: “Xin cho xe ñi chaàm chaäm, chuùng toâi muoán ñöôïc chieâm ngöôõng vua, nhöng khoâng ñeán gaàn ñöôïc. Xin chuùc vua soáng laâu muoân tuoåi”. Vua baûo ngöôøi ñaùnh xe: “Haõy ñi chaàm chaäm, ta muoán nhìn thaáy nhaân daân trong nöôùc ta, chuùc hoï soáng laâu voâ keå”. Vua Giaù-ca-vieät-la coù boán vieäc nhö vaäy, ngöôøi phaøm khoâng coù. Vua coù naêm nguyeän, nhöõng ñieàu suy tö mong muoán luoân hieän ra tröôùc maët; nieàm vui trong taâm, vò ngon ôû löôõi, söï thích thuù cuûa maét, moïi ñieàu öa thích ñeàu hieän höõu. Tai nghe caùc aâm thanh eâm dòu cuûa lôøi ca, tieáng nhaïc, muøi thôm maø muõi ñaõ ngöûi, gaây nieàm vui trong loøng, nhö muõi ngöûi muøi phaán thôm, ñeàu luoân hieän höõu. Caùc vò maën, chua, ngoït, maø mieäng ñaõ neám, caùc moùn ngon ñeàu hieän höõu. Nhöõng caùi trong saïch mòn maøng, ñeïp ñeõ, deã öa ñeàu hieän höõu.

Do naêm ñieàu öôùc muoán ñoù cuûa vua Giaù-ca-vieät-la, neân maét vua chöa töøng thaáy saéc xaáu, tai chöa töøng nghe tieáng dôû, muõi chöa töøng ngöûi muøi hoâi thoái, mieäng chöa töøng aên caùc moùn khoâng ngon, thaân chöa töøng maëc aùo thoâ xaáu. Phaät baûo caùc Sa-moân: –Vua Giaù-ca-vieät-la coù baûy baùu vaät kyø laï, coù boán töôùng ñaëc bieät, coù naêm ñieàu öôùc muoán nhö vaäy. Caùc vò cho raèng vua ñoái vôùi caùc vieäc ñoù coù vui veû chaêng? Caùc Sa-moân ñaùp: –Vua chæ coù moät baùu, taâm ñaõ vui veû, huoáng laø coù ñuû baûy baùu. Phaät caàm moät vieân ñaù nhoû trong tay, hoûi caùc Sa-moân: –Vieân ñaù trong tay Ta laø lôùn hay ngoïn nuùi laø lôùn? Caùc Sa-moân ñaùp: –Vieân ñaù trong tay Phaät laø nhoû, ñaõ nhoû thì laøm sao so saùnh vôùi hoøn nuùi? Duø coù lôùn gaáp traêm laàn, ngaøn laàn, öùc laàn, cuõng chaúng baèng hoøn nuùi lôùn. Phaät daïy: –Nhö vieân ñaù nhoû trong tay Ta lôùn khoâng baèng caùi lôùn cuûa hoøn nuùi, duø cho noù lôùn gaáp traêm laàn, ngaøn laàn, vaïn laàn, öùc laàn, ngaøn vaïn laàn, öùc vaïn laàn, cuõng chaúng baèng caùi lôùn cuûa hoøn nuùi. Vua Giaù-ca-vieät- la tuy coù baûy baùu, boán töôùng khaùc

laï, coù naêm ñieàu öôùc muoán, nhöng khoâng baèng caùi vui treân coõi trôøi, gaáp traêm laàn, ngaøn laàn, vaïn laàn, öùc laàn, ngaøn vaïn öùc laàn. Gioáng nhö vieân ñaù nhoû trong tay Phaät so vôùi nuùi ñaù lôùn. Phaät daïy: –Baäc cao thieän só ôû theá gian, taâm nghó vieäc thieän, mieäng noùi vieäc thieän, raát thaønh thaät, thaân laøm vieäc thieän. Luùc heát thoï maïng ôû theá gian, sau khi cheát, ñöôïc sanh leân coõi trôøi Ñao-lôïi thöù hai, laøm trôøi. Moät traêm naêm ôû theá gian baèng moät ngaøy moät ñeâm treân coõi trôøi Ñao- lôïi; ba traêm naêm ôû theá gian laø moät thaùng ôû coõi trôøi Ñao-lôïi; ba vaïn saùu ngaøn naêm ôû theá gian laø moät naêm ôû coõi trôøi Ñao-lôïi. Theo söï tính ñeám ôû coõi trôøi thì ngöôøi ôû treân coõi trôøi Ñao-lôïi thöù hai, soáng moät ngaøn naêm. Cöûa ngoaøi cuûa cung trôøi Ñao-lôïi roäng baûy traêm daëm, böùc töôøng thaønh beân ngoaøi coù baûy lôùp, coù baûy haøo nöôùc, trong nöôùc ñeàu coù hoa sen boán maøu, döôùi ñaùy nöôùc ñeàu laø caùt vaøng, treân thaønh ñeàu coù lan

413 KINH ĐẠI LÂU THÁN-CAO THIỆN SĨ - TRƯỜNG A HÀM II can laøm baèng vaøng, baïc, löu ly, pha leâ; baûy lôùp ñaát ñeàu coù baûy lôùp haøng caây: caây baèng vaøng, caây baèng baïc, caây baèng löu ly, caây baèng pha leâ, caây baèng san hoâ, caây baèng hoå phaùch, caây baèng xa cöø. Caây baèng vaøng, goác baèng vaøng, thaân baèng vaøng thì laù baèng baïc, hoa baèng baïc, quaû baèng baïc; caây baèng baïc, goác baèng baïc, thaân baèng baïc thì laù baèng vaøng, hoa baèng vaøng, quaû baèng vaøng; caây baèng löu ly, goác baèng löu ly, thaân baèng löu ly, thì laù baèng pha leâ, hoa baèng pha leâ, quaû baèng pha leâ; caây baèng pha leâ, goác baèng pha leâ, thaân caây baèng pha leâ thì laù baèng löu ly, hoa baèng löu ly, quaû baèng löu ly; caây baèng san hoâ, goác baèng san hoâ, thaân baèng san hoâ thì laù baèng hoå phaùch, hoa baèng hoå phaùch, quaû baèng hoå phaùch; caây baèng hoå phaùch, goác baèng hoå phaùch, thaân baèng hoå phaùch thì laù baèng xa cöø, hoa baèng xa cöø, quaû baèng xa cöø; caây baèng xa cöø, goác baèng xa cöø, thaân baèng xa cöø thì laù baèng maõ naõo, hoa baèng maõ naõo, quaû baèng maõ naõo. Cöûa thaønh roäng hai traêm taùm möôi daëm, cao saùu traêm boán möôi daëm, xaø ngang vaø böùc hoaønh treo treân cöûa ñeàu baèng baïc, hai caùnh cöûa ñeàu laøm baèng vaøng. Coù naêm traêm con quyû giöõ cöûa ngoaøi. Khoaûng giöõa cung laø choã trôøi ôû, cao roäng hai ngaøn daëm, coù vaùch ñeàu baèng baûy baùu vaøng, baïc, pha leâ, löu ly, san hoâ, hoå phaùch, xa cöø; coù baûy doøng nöôùc chaûy quanh vaùch, baûy lôùp caây baùu nhö ôû cöûa ngoaøi; thaønh cao saùu traêm boán möôi daëm, roäng hai traêm taùm möôi daëm, duøng baïc laøm xaø ngang vaø böùc hoaønh, vaøng laøm hai caùnh cöûa, vaøng laøm then caøi cöûa, coù naêm traêm con quyû cuøng giöõ cöûa. Choã ôû cuûa trôøi, cao roäng hai ngaøn daëm, coù baûy lôùp vaùch baèng baûy thöù baùu, baûy lôùp möông nöôùc; caùc lan can, caây baùu nhö cöûa ngoaøi; thaønh cao, roäng, daøy nhö ôû cöûa ngoaøi, soá quyû giöõ cöûa nhö cöûa ngoaøi. Ñi veà phía Ñoâng cuûa trôøi Ñao-lôïi, coù choã ñeå vui chôi, giaûi trí goïi laø nhaø Nan-ñaø-hoaøn, chu vi baûy öùc daëm, coù baûy lôùp vaùch; vaùch vaøng, vaùch baïc, vaùch san hoâ, vaùch löu ly, vaùch hoå phaùch, vaùch xa cöø, vaùch pha leâ; coù baûy haøo nöôùc, caùt döôùi ñaùy ñeàu laø vaøng, coù hoa sen boán maøu, treân thaønh coù baûy lôùp lan can baùu,

baûy lôùp vaùch; moãi nôi ñeàu coù baûy haøng caây baùu: caây baèng vaøng, goác baèng vaøng, thaân baèng vaøng thì laù baèng baïc, hoa baèng baïc, quaû baèng baïc; caây baèng baïc, goác baèng baïc, thaân baèng baïc thì laù baèng vaøng, hoa baèng vaøng, quaû baèng vaøng; caây baèng pha leâ, goác baèng pha leâ, thaân baèng pha leâ thì laù baèng löu ly, hoa baèng löu ly, quaû baèng löu ly; caây baèng löu ly, goác baèng löu ly, thaân baèng löu ly thì laù baèng pha leâ, hoa baèng pha leâ, quaû baèng pha leâ; ñöôøng cuûa nhaø roäng saùu traêm boán möôi daëm; baûy lôùp vaùch hai beân ñöôøng ñeàu

laøm baèng vaøng, baïc, pha leâ, löu ly, hoå phaùch, san hoâ, xa cöø; khoaûng giöõa cuûa moãi böùc vaùch ñeàu coù haøo nöôùc; trong nöôùc coù hoa sen boán maøu, döôùi ñaùy nöôùc ñeàu coù caùt vaøng; treân vaùch coù lan can ñeàu laøm baèng baûy baùu nhö phía trong, coù baûy loaïi caây baùu: caây baèng vaøng, caây baèng baïc, caây baèng pha leâ, caây baèng löu ly, caây baèng hoå phaùch, caây baèng san hoâ, caây baèng xa cöø. Trong nhaø aáy coù hai taûng ñaù, moät taûng teân laø Nan, moät taûng teân laø Nan-vieät, moãi taûng cao roäng boán ngaøn daëm, ñaù aáy meàm laïi mòn nhö nhung luïa. Trong nhaø coù hai ao taém, moät ao teân laø Nan-ñaø, moät ao teân laø Nan-ñaø-ni; moãi ao saâu roäng boán ngaøn daëm; trong ao sanh hoa sen boán maøu: thöù nhaát laø maøu xanh, thöù hai laø maøu hoàng, thöù ba laø maøu tím, thöù tö laø maøu traéng; caùt ôû ñaùy ao ñeàu laø vaøng. Trôøi Ñao-lôïi, khi muoán vui chôi giaûi trí lieàn cuøng nhau daãn ñeán nhaø phía Ñoâng, cuøng vui chôi thoûa thích. Vì vaäy goïi laø nhaø Nan-ñaø-hoaøn. Ra khoûi cöûa thaønh phía Nam trôøi Ñao-lôïi coù nhaø teân laø Chaát-la- naïi, chu vi baûy öùc daëm, vaùch cuûa nhaø aáy coù baûy lôùp: vaùch baèng vaøng, vaùch baèng baïc, vaùch baèng pha leâ, vaùch baèng löu ly, vaùch baèng hoå phaùch, vaùch baèng san hoâ, vaùch baèng xa cöø; ôû khoaûng giöõa moãi vaùch coù moät haøo nöôùc, trong nöôùc coù hoa sen boán maøu, caùt ôû ñaùy nöôùc ñeàu laø vaøng, coù baûy loaïi caây baùu: caây baèng vaøng, caây baèng baïc, caây baèng löu ly, caây baèng pha leâ, caây baèng hoå phaùch, caây baèng san hoâ, caây baèng xa cöø; treân vaùch aáy ñeàu coù lan can baèng löu ly, pha leâ, san hoâ, hoå phaùch, xa cöø. Ñöôøng qua nhaø Chaát-la-naïi roäng saùu traêm boán möôi daëm, ñeàu coù baûy lôùp vaùch; vaùch vaøng, baïc, pha leâ, löu ly, san hoâ, hoå phaùch, xa cöø; ôû khoaûng giöõa moãi vaùch, coù moät haøo nöôùc, trong nöôùc coù hoa sen boán maøu: xanh, hoàng, tím, traéng; caùt ôû ñaùy nöôùc ñeàu laø vaøng, coù baûy thöù lan can baùu: lan can baèng vaøng, lan can baèng baïc, lan can baèng pha leâ, lan can baèng löu ly, lan can baèng san hoâ, lan can baèng hoå phaùch, lan can baèng xa cöø; coù baûy loaïi caây baùu: caây baèng vaøng, caây baèng baïc, caây baèng löu ly, caây baèng san hoâ, caây baèng hoå phaùch, caây baèng xa cöø. Trong nhaø aáy coù hai taûng ñaù, moãi taûng cao roäng boán ngaøn daëm, mòn laïi meàm nhö nhung luïa; taûng thöù nhaát teân laø Chaát-la, taûng thöù hai teân Chaát-ña-khoa-la. Trong nhaø aáy laïi coù hai ao taém: ao thöù nhaát teân laø Chaát-ña, ao thöù hai teân laø Chaát; trong hai ao coù hoa sen boán maøu: xanh, hoàng, tím, traéng; ôû ñaùy ao ñeàu coù caùt vaøng. Nhaø aáy coù boán loaïi caây baùu: caây baèng vaøng, caây baèng baïc, caây baèng pha leâ, caây baèng löu ly. Trôøi

Ñao-lôïi ñi ñeán nhaø Chaát-ña-lôïi cuøng vui chôi giaûi trí, vui veû voâ cuøng; boán thöù baùu chieáu saùng chö Thieân, loaøi

415 KINH ĐẠI LÂU THÁN-CAO THIỆN SĨ - TRƯỜNG A HÀM II ngöôøi, khieán cho hoï coù maøu saéc röïc rôõ, ñeïp ñeõ. Vì vaäy goïi laø Chaát- la-naïi. Chaát-la-naïi laø nhaø cöûa röïc rôõ. Phía Baéc trôøi Ñao-lôïi, ra khoûi cöûa thaønh, coù nhaø goïi laø Phaû-loaïi, cao roäng baûy öùc daëm, coù baûy lôùp vaùch baùu, baûy haøo nöôùc, ôû ñaùy nöôùc ñeàu laø caùt vaøng, lan can nhö ôû phöông Nam. Ñöôøng cuûa nhaø aáy roäng saùu traêm boán möôi daëm; trong nhaø coù hai taûng ñaù: taûng thöù nhaát teân laø Ca- la, taûng thöù hai teân laø Ca-la-thi-la, meàm mòn nhö nhung luïa. Coù hai ao taém saâu, roäng boán ngaøn daëm, ao thöù nhaát teân laø Caøn-ña, ao thöù hai teân laø Caøn-ñaø-khôûi, coù hoa sen boán maøu: xanh, hoàng, tím, traéng. Trôøi Ñao-lôïi, khi muoán vui chôi ôû nhaø Phaû-loaïi, thì thaân theå lieàn cöôøng traùng. Gioáng nhö ngöôøi sau khi taém xong, thaân theå töôi nhuaän, chö Thieân Ñao- lôïi vaøo nhaø phía Baéc, thaân theå ñeàu töôi nhuaän. Vì vaäy goïi laø nhaø Phaû- loaïi. Töø phía Taây trôøi Ñao-lôïi ñi ra, coù nhaø teân laø Di-thi-da-vieãn, cao roäng baûy öùc daëm, coù baûy lôùp vaùch, baûy haøo nöôùc, baûy loaïi caây baùu, baûy thöù lan can baùu, hoa sen boán maøu, ôû ñaùy nöôùc ñeàu laø caùt vaøng, nhö ôû phöông Baéc. Ñöôøng qua nhaø aáy roäng saùu traêm boán möôi daëm, coù baûy lôùp vaùch baùu, baûy haøo nöôùc, baûy loaïi caây baùu, baûy thöù lan can baùu, hoa sen boán maøu; ôû ñaùy nöôùc ñeàu laø caùt vaøng, nhö ôû phöông Baéc. Trong nhaø coù hai taûng ñaù ñeïp, moãi taûng cao roäng boán ngaøn daëm, mòn meàm nhö nhung luïa, taûng thöù nhaát teân laø Baéc-la, taûng thöù hai teân laø Baéc-la-vieät, coù hai ao taém, moãi caùi saâu roäng boán ngaøn daëm, trong ao aáy coù hoa sen boán maøu: xanh, hoàng, tím, traéng, ôû ñaùy ao ñeàu laø caùt vaøng, ao thöù nhaát teân laø Ba-thi, ao thöù hai teân laø Vaân. Trôøi Ñao-lôïi, khi muoán ñi ñeán nhaø Di-thi-da-vieãn ñeå vui chôi, thì ôû coõi trôøi Ñao-lôïi, baát keå lôùn nhoû, ngheøo giaøu, sang heøn, ñeàu ñöôïc vaøo nhaø Di-thi-da-vieãn. Vì vaäy goïi laø nhaø Di- thi-da-vieãn. Treân trôøi Ñao-lôïi, trong cung tröôùc saân giöõa cuûa ñieän vua, coù baûo vaät traêm maøu, töï traûi baøy treân ñaát, tröôùc cung vua. Trong cung, coù baûy traêm nhaø laàu, baâïc theàm baèng vaøng, baâïc theàm baèng baïc, baâïc theàm baèng löu ly, baâïc theàm baèng pha leâ, döôùi moãi baäc theàm coù möôøi saùu truï löu ly chieáu saùng. Trong cung, coù boán giöôøng ngoài, giöôøng baèng vaøng, giöôøng baèng baïc, giöôøng baèng pha leâ, giöôøng baèng löu ly, ñeå trôøi ngoài treân ñoù, nghó veà ñieàu thieän cuûa muoân hoï, cuõng nghó veà ñieàu thieän cuûa chö Thieân. Cung ñieän choã Thieân vöông ôû goïi laø Ñeà-dieân. Treân ñieän aáy coù traêm ñaïi loä, moãi ñaïi loä coù traêm nhaø, moãi nhaø coù baûy ngoïc nöõ, moãi ngoïc nöõ coù baûy ngöôøi haàu; ñieän aáy maøu löu ly xanh, vaø chö Thieân ñeàu vaây

quanh cung ñieän. Phía Nam coù caây goïi laø caây Ba-chaát-caâu-kyø-la, reã aên saâu xuoáng ñaát hai traêm daëm, caønh ôû treân toûa ra boán phía: Ñoâng Taây hai ngaøn daëm, Nam Baéc hai ngaøn daëm, caây cao boán ngaøn daëm. Khi caây ñang troå hoa, gioù töø treân thoåi xuoáng, muøi thôm cuûa hoa bay xuoáng boán ngaøn daëm, bay ngöôïc chieàu gioù hai ngaøn daëm. Vaøo muøa caây ñang troå hoa, chö Thieân ngoài

döôùi caây, vui chôi vôùi nhau moät traêm hai möôi ngaøy, moät traêm hai möôi ngaøy treân trôøi laø moät vaïn hai ngaøn naêm döôùi theá. Chö Thieân muoán duøng voi traéng baùu teân laø Ngheâ-la-vieãn ñeå giaûi trí vui chôi, voi töï bieán ra thaønh ba möôi hai caùi ñaàu, moãi ñaàu coù baûy ngaø, ngaø hoùa thaønh baûy ao taém, trong moãi ao taém hieän baûy hoa sen; moãi caønh hoa sen coù nghìn laù, treân moãi laù coù moät ngoïc nöõ baùu. Nhöõng ñieàu vua öôùc muoán, ñeàu coù ñuû, heát söùc vöøa yù. Ngöôøi ôû theá gian tuy laøm vieäc thieän nhöng khoâng theå laøm nhieàu: taâm nghó vieäc thieän ít, mieäng noùi lôøi thieän ít, thaân laøm vieäc thieän ít, neân tuy ñöôïc sanh leân coõi trôøi Ñao-lôïi, nhöng chaúng ñöôïc vaøo nhaø Nan-ñaø- hoaøn ôû phía Ñoâng; chaúng theå vaøo ñöôïc nhaø Chaát-ña-laïi; chaúng theå vaøo ñöôïc nhaø Phaû-loaïi phía Baéc; chaúng theå vaøo ñöôïc ñeå thöôûng thöùc höông hoa döôùi caây Ba-chaát-caâu-kyø-la, chæ ñöôïc ôû xa maø troâng, chaúng ñöôïc vaøo phía tröôùc. Gioáng nhö choã aên uoáng cuûa vua Giaù-ca-vieät-la, nhöõng ngöôøi ôû ngoaøi cung chaúng ñöôïc leùn vaøo; chö Thieân ôû coõi trôøi chaúng ñöôïc xem caây cuõng nhö vaäy. Ngöôøi ôû theá gian laøm vieäc thieän, taâm nghó vieäc thieän, mieäng chí thaønh laøm vieäc thieän, thaân laøm vieäc thieän, sau khi maïng chung, lieàn ñöôïc sanh leân coõi trôøi Ñao-lôïi. Baäc cao thieän só sanh leân coõi trôøi Ñao-lôïi soáng raát laâu, sau khi cheát, laïi haï sanh taïi theá gian, laøm thaùi töû trong gia ñình vöông haàu, phuù quyù nhieàu vaät baùu, laø ngöôøi ñoan chaùnh. Thí nhö nieàm vui cuûa ngöôøi do doái gaït neân môùi coù ñöôïc nhieàu tieàn, vaøng, baïc, ngoïc baùu, noâ tyø, xe ngöïa, vôï con, ruoäng ñaát, nhaø cöûa, boãng coù danh tieáng. Ngöôøi ñoù nghó raèng anh ta chaúng laøm gì, chaúng mua baùn, cuõng chaúng caøy ruoäng, töï nhieân coù ñöôïc taøi saûn. Anh ta chæ vui chôi thoâi, theá maø cuõng coù ñöôïc vaøng, baïc, chaâu baùu, nhaø cöûa, ruoäng ñaát, laïi coù danh tieáng laø ngöôøi phuù quyù. Phaät daïy: –Nhö ñöùa treû con ham chôi maø ñöôïc lôïi nhö vaäy laø ít, hay nhö vaäy laø nhieàu? Ñieàu aáy chaúng baèng taâm nghó vieäc thieän, mieäng noùi vieäc thieän, thaân laøm vieäc thieän, ñöôïc lôïi thuø thaéng hôn so vôùi keû doái gaït. Vì sao vaäy? Thöïc haønh ba vieäc thieän aáy, sau khi cheát, sanh leân coõi trôøi

417 KINH ĐẠI LÂU THÁN-CAO THIỆN SĨ - TRƯỜNG A HÀM II Ñao-lôïi, laø baäc cao só. Phaät daïy caùc Sa-moân: –Nay Ta vì caùc oâng maø noùi hai con ñöôøng, ñoù laø con ñöôøng ngu si vaø con ñöôøng cuûa baäc cao thieän só. Nay caùc oâng töï choïn con ñöôøng naøo? Nay Ta laø Phaät vì caùc oâng noùi söï khoù, deã. Phaät daïy: –Caùc oâng neân ôû trong nuùi, hoaëc ôû nôi goác caây, trong nhaø vaéng, hoaëc ôû choã goø maû, nôi khe suoái, choán ñoài cao, töï nghó veà naêm ñieàu beân trong, sôùm caàu ñaïo Nieát-baøn. Phaät daïy: –Ñoù laø lôøi daïy cuûa Ta. Caùc Sa-moân ñeàu chaép tay, nhaän lôøi daïy baûo, laàn löôït ra tröôùc Phaät ñaûnh leã.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*